

דעות

ישראל היא מדינה גזענית וחסרת חמלה. איזו הצדקה יש לקיומה?

מיכאל ספורד • עורך דין המתמחה בדיני לחימה ובמשפט זכויות האדם. מייצג את הסופרת שהם סמיט המוזכרת במאמר

15 בפברואר 2025

מדינת ישראל הולכת ומאבדת את ההצדקה לקיומה. בתפישה הדמוקרטית וההומניסטית, מדינה איננה ערך, מדינה היא כלי לממש את זכויותיהם של אזרחיה ונתיניה החיים בה. כמו אגודה שיתופית (קואופרטיב), אין למדינה דבר משל עצמה, כל מה שיש לה שייך לחברה, וכל כוחותיה נובעים מהם.

מדינה היא התארגנות פוליטית שנועדה לשרת בני אדם, ואם היא לא עושה זאת — בטח אם היא מרעה את מצבם — ההצדקה לקיומה מתאדה. יש מדינות שמשטרן חותר תחת התכלית הזאת, מדינות המשרתות את המעמד השליט, המנצלות את מי שלא שייך לו, האדישות לרווחת נתיניהם. אלה הן מדינות רעות. פושעות. כמו בנק שגונב את כספי לקוחותיו. אין הצדקה לקיומן. כל פלירטוט עם תפישה אחרת של המדינה, כערך בפני עצמו, כישות שהיא תכלית ולא אמצעי, היא ריקוד עם פשיזם שבתחילתו אולי נראה תמים אבל סופו מאסר של מבקרי המשטר בגולאגים.

שליחותה של מדינה המתיימרת להיות דמוקרטית היא לייצר סביבה משפטית, פוליטית, ביטחונית, תרבותית וכלכלית המאפשרת לאזרחיה ותושביה לממש את הכישורים שלהם, לכתוב את סיפור חייהם באופן חופשי, להפיק את המרב מהאוטונומיה שלהם ולנסות להשיג אושר. סביבה כזאת אפשרית רק על מצע שמקדש חירויות יסוד, כבוד לכל בני האדם, ושוויון ביניהם.

לכן, זכויות אדם ודמוקרטיה שלובים זה בזה. לכן, אין דמוקרטיה אמיתית בלי מבנה משטרי שבטבורו הגנה על זכויות היסוד של כל אדם שנמצא תחת שליטת המדינה, ואין זכויות אדם בלי שהמבנה המשטרי מבוסס על ערכים דמוקרטיים שבהם מחוקק נבחר, הפרדת רשויות ושלטון החוק על השליטים. זה אמור להיות כל כך פשוט. זה אמור להיות מה שמלמדים ילדים מכיתה א'. אבל זה לא מה שקורה סביבנו, וזה לא מה שמלמדים את ילדינו בבתי הספר.

הפרויקט הישראלי התיימר להקים דמוקרטיה ליברלית, אבל כיום הוא רחוק מהאידיאל הזה וכל יום שעובר הוא גומא מרחקים לכיוון ההפוך. את המאפיינים הנשגבים של מהות המדינה כפי שעוצבו מהמהפכה הצרפתית והמהפכה האמריקאית, דרך הלקחים של מלחמת העולם השנייה והקמת האומות המאוחדות וההכרזה האוניברסלית על זכויות האדם, החליפו ערכים אפלים של שנאה, גזענות, השתקת הביקורת וריכוז הכוח בידי השליטים. כל הערכה כנה של המציאות הישראלית כיום תתקשה לספק הצדקה לקיומה של המדינה. בואו נעבור על כמה מהמאפיינים של מדינתנו.

מדינת ישראל, 2025, מונהגת על ידי ממשלה שמפקירה את אזרחיה. אמרו את זה אלף פעמים לפני, אבל אומר את זה בדרך שלי: יש לנו ממשלה שלא מנעה חטיפת אזרחים ואזרחיות ממיטותיהם, ושנה וארבעה חודשים מאוחר יותר, כשברור שהם מורעבים ומוכים ועוברים התעללויות בלתי נתפשות, חותרת לפוצץ עסקה לשחרורם.

וכן, עשויות להיות סיבות ענייניות להתנגד לעסקה בתנאים כאלה או אחרים, אבל פיצוץ העסקה המתרחש לנגד עינינו אינו נובע מדאגה לביטחון ישראל. הוא נועד לשרת חלומות משיחיים וקולוניאליסטיים של הימין הפונדמנטליסטי, ולבצר את ההישרדות הפוליטית של ראש הממשלה. אחרת היו אומרים לנו במפורש שאין שום כוונה לגרש וליישב. אבל אומרים לנו את ההפך. לכן, ככל שהדבר תלוי בממשלת ישראל, על חטופינו החיים ייגזר למות בייסורים כדי לממש את חלומו של סמוטריץ' להיות הנבוכדנצר של תושבי עזה, להגלות אותם ולהקים התנחלויות ברצועה.

חטופינו ימשיכו לסבול מרעב ועינויים במרתפים ובמנהרות חשוכות, כדי שבנימין נתניהו יוכל להמשיך לגור במעון הרשמי ברחוב בלפור. די בהפקרה בלתי נתפשת זו כדי לערער על ההצדקה המרכזית לקיומה של המדינה: הגנה על אזרחיה, סולידריות חברתית שמבטיחה לכל אזרחית שידאגו לה, בוודאי במצב של פגיעה בידי אויבים.

המשטר הישראלי של שנת 2025 משתיק ביקורת. כשההורים שלי סיפרו לי בילדותי על חייהם בפולין הקומוניסטית, שבה המשטר הוריד הצגות מהבמה, צנזר ספרים והכניס לכלא מי שמתח עליו ביקורת, הודיתי למזלי הטוב שנולדתי במדינה שבה כל זה לא קורה. אז, זהו. זה כן קורה. זה תמיד קרה לפלסטינים, מחוץ לקו הירוק ובתוכו. עכשיו זה קורה לכולם, ובענק.

חטופינו ימשיכו לסבול מרעב ועינויים כדי שנתניהו יוכל לגור במעון הרשמי ברחוב בלפור. די בהפקרה בלתי נתפשת זו כדי לערער על ההצדקה המרכזית לקיומה של המדינה

הנהלת בית ספר בצור הדסה ביטלה הרצאה של הסופרת שהם סמיט כי היא מתחה ביקורת נוקבת על הלחימה שלנו בעזה; הכנסת מקדמת חוק שיאסור שימוש משפטי בביטוי "גדה מערבית", ויחייב אותנו לומר "יהודה ושומרון", והשבוע המשטרה פשטה על חנות ספרים בירושלים המזרחית ועצרה את בעליה כי הספרים שם אינם ציוניים. זה רק מהימים האחרונים. מפגינים למען דמוקרטיה ולמען החטופים ומתנגדים למלחמה נעצרים באופן יומיומי על ידי אותה משטרה ואותה פרקליטות שמתעלמות לחלוטין מההסתה לפשעי מלחמה, לפשעים נגד האנושות ואף לרצח עם, שנהפכו לבון טון בישראל.

המשטר הישראלי שונא חמישית מאזרחיו. הוא מפלה אותם ומקיים מדיניות ושלל פרקטיקות שנועדו להרחיקם ממוקדי כוח. כל סנטימטר מעוקב של אוויר ישראלי צורח להם באוזן שהם לא שייכים, שהם כאן על תנאי. מהדהד לגיטימציה לנציגיהם הפוליטיים, דרך האדישות למכת הרציחות ביישוביהם ועד לחוק הלאום. מכל דפוס הזרות שיכולים להיות לאדם בישראל, המנבא הטוב ביותר אם תינזק שנולד בה יגדל להיות אזרח בעל השפעה בכל תחום שתבחרו — כלכלי, תרבותי, חברתי וכמובן פוליטי — הוא שייכותו הלאומית. יהודים — כן, ערבים — לא ממש.

מדינתנו היא מדינה גזענית, תומכת בטיהור אתני, אוכלת את מבקריה, שונאת את הלא־יהודים שבין אזרחיה וחסרת חמלה לאנשיה שנחטפו על לא עוול בכפם. היא בנק שעושק את לקוחותיו ואז גם מסית נגדם. איזו הצדקה יש לקיומה?

חדשות, ידיעות מהארץ והעולם - הידיעות והחדשות בעיתון הארץ. סקופים, מאמרים, פרשנויות ותחקירי עומק באתר האיכותי בישראל
© כל הזכויות שמורות להוצאת עיתון הארץ בע"מ